

Tartalom

BEVEZETŐ.....	1
SZAKKÉPZÉSI RENDSZER	1
SZAKKÉPZETTSÉG.....	3
TECHNIKUM ÉS SZAKKÉPZŐ ISKOLA.....	3
DUÁLIS KÉPZÉS (SZAKKÉPZÉSI MUNKASZERZŐDÉS).....	4
DOBBANTÓ PROGRAM.....	6
ÖSZTÖNDÍJ	7
SZAKKÉPESÍTÉS	8
FELNŐTTKÉPZÉS.....	9
SZAKMAI- ÉS VIZSGAKÖVETELMÉNYEK	12
SZAKMAI OKTATÁS – Képzési és kimeneti követelmények, programtervek (KKK, PT)	12
KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK.....	12
PROGRAMTERV.....	12
SZAKMAI KÉPZÉS – Programkövetelmények (PK)	13

BEVEZETŐ

A Szakképzés 4.0 a szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája. Az új szakképzési rendszer az Ipar 4.0 stratégiához (mely meghatározza, hogy a gazdaságban mely fejlesztési területeken kell előrelépést elérni) hangolja a szakképzés fejlesztését. A gazdaság versenyképességének egyik kulcsa a minőségi szakemberképzés.

A stratégia célja, hogy minden magyar fiatal úgy kerüljön ki az iskolarendszerekből, hogy az alapkompenciákon túl rendelkezzen olyan készségekkel és kompetenciákkal, amelyek megalapozzák a gazdaság által igényelt képzettség elsajátítását és az egész életen át tartó tanulást.

SZAKKÉPZÉSI RENDSZER

2020. január 1-én lépett hatályba a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint 2020. február 15-én lépett hatályba a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szkr.).

Az Szt. 8. § (1) bekezdése határozza meg a szakképzés rendszerét, amely alapszakmából – és annak képzési és kimeneti követelményeiben meghatározott egyes kompetenciákhoz kötötten – részsakmából, valamint szakmai képzésből áll. Az Szt. 9. § (2) bekezdése alapján a részsakmára felkészítő szakmai oktatás és a szakképesítésre felkészítő szakmai képzés a felnőttképzési tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező felnőttképző által is folytatható. Szintén ez a törvény rendezi a VIII. Fejezetében a tanulói jogviszony és a felnőttképzési jogviszony közös szabályait. Kimondja továbbá (110. § (1) bekezdés b) pont), hogy „a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze felhasználható a felnőttképzési törvény szerinti felnőttképzési tevékenység megszervezéséhez és fejlesztéséhez kapcsolódó támogatás biztosítására”. Az Szt. (114. §) rendelkezik a szakképző intézmény adatkezeléséről (felnőttképzési jogviszony esetében is).

Az új szakképzési rendszerben a szakmák megszerzése iskolai rendszerű képzésben történik: iskolai rendszerben **szakmai oktatás** folyik, amely sikeres szakmai vizsga esetén technikumban és szakképző iskolában is államilag elismert középfokú végzettséget és **szakképzettséget** ad. A Szakmajegyzéken szereplő szakmák elsajátítására kizárólag szakmai oktatás keretében van lehetőség. Alapvető változás, hogy a választható szakmák száma 2020. szeptember 1-jétől csökkent, 175 szakma közül választhatnak az oktatásban résztvevők.

A képzési struktúra másik halmazát a szakképző intézmények vagy felnőttképzők által is megszervezhető **szakmai képzés** keretében megszerezhető **szakképesítések** alkotják. A szakmai képzések, szakképesítések listája nem kerül jogszabályban kiadásra. A korábbi OKJ-ben szereplő, de a Szakmajegyzék szakmái között meg nem jelenő szakképesítések egy része – és különösen azok, amelyek adott szakmai tevékenység, munkaterület, munkakör stb. betöltéséhez jogszabályban meghatározott képesítési követelményként szükségesek – ebben a körben jelennek meg. A szakmai képzés eredményes elvégzéséről a képzésben résztvevő tanúsítványt szerez, amely előfeltétele a képzőtől független, akkreditált vizsgaközpontban teljesíthető képesítő vizsgának. A képesítő vizsga sikeres teljesítése esetén a vizsgázó államilag elismert, szakképesítést tanúsító képesítő bizonyítványt szerez.

Az **egyéb képzések** közé soroljuk a szakképzésnek nem minősülő olyan képzéseket, melyek a felnőttképzési törvény hatálya alá tartoznak. Ezekből államilag elismert vizsga nem tehető, így szakképesítés nem szerezhető, a képzés sikeres elvégzésének igazolásaként tanúsítványt kérhet a képzésben részt vevő személy.

A szakképzési rendszert összefoglaló táblázat:

SZAKKÉPZÉSI RENDSZER		
SZAKKÉPZETTSÉG	RÉSZSZAKMA	SZAKKÉPESÍTÉS
szakmai oktatás	szakmai oktatás	szakmai képzés
Szakmajegyzék - 175 szakma		- korábbi szakképesítés ráépülések - speciális képzések - munkakörhöz kötött képzések
szakképző intézmény	szakképző intézmény, felnőttképző	szakképző intézmény, felnőttképző
tanulói jogviszony, felnőttképzési jogviszony	tanulói jogviszony, felnőttképzési jogviszony	felnőttképzési jogviszony
technikum szakképző iskola		
szakmai vizsga		képesítő vizsga
akkreditált vizsgaközpont	akkreditált vizsgaközpont	akkreditált vizsgaközpont
technikusi oklevél szakmai bizonyítvány	szakmai bizonyítvány	képesítő bizonyítvány
államilag elismert, középfokú végzettség és szakképzettség, egy vagy több foglalkozás valamennyi munkakörének betöltésére képesít	államilag elismert, alapfokú végzettség és szakképesítés, legalább egy munkakör betöltésére képesít	államilag elismert, önálló végzettségi szintet nem biztosító és szakképesítés
ágazati alapoktatás (ágazati alapvizsga)		
főszabály szerint technikumban 2 év szakképző iskolában 1 év érettségi végzettséggel rendelkezők esetén fél év + szakirányú oktatás		
a szakmai oktatás a felnőttek esetében általában nem nappali rendszerű, rugalmas képzési formában, csökkentett időtartamban történik		
a szakmai oktatás időtartamát a Szakmajegyzék határozza meg, de amennyiben a résztvevő felnőttképzési jogviszonyban áll, ez rövidülhet		

belépés bármilyen életkorban lehetséges: - 25 év alatt tanulói jogviszonyban (akár második szakmát is) - 25 év felett felnőttképzési jogviszonyban		
---	--	--

SZAKKÉPZETTSÉG

Az Országgyűlés 2019-ben elfogadta a törvényjavaslatot a szakképzésről¹. A cél egy olyan szakképzési rendszer kialakítása volt, amely a gyakorlati tanulásra, a digitális tudás fejlesztésére, a kreatív és széles látókörű gondolkodásra, a rugalmas alkalmazkodás képességére oktat, megalapozza a gazdasági szféra és a szakképzés közötti együttműködés erősítését, valamint valós piaci esélyt és biztos megélhetést biztosít.

A változásokat a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben vezették be. A jogszabály szakaszosan lépett hatályba, legtöbb paragrafusa 2020. január 1-jétől, a szakképzési hozzájárulással kapcsolatos rendelkezései azonban például csak 2021. január 1-jétől léptek hatályba.

Alapvető változás, hogy a választható szakmák száma 2020. szeptember 1-jétől csökkent, 175 szakma közül lehet választani. Az új szakképzési rendszerben a szakmák megszerzése iskolai rendszerű képzésben valósul meg: az **ötéves technikumban** érettségi és technikus szintű szakképzettség szerezhető, a **hároméves szakképző iskolában** a tanuló a képzés végén szakképzettséget szerez.

TECHNIKUM ÉS SZAKKÉPZŐ ISKOLA

A 2020/2021-es tanévtől a szakképző intézményeknek két típusa működik: a **technikum és a szakképző iskola**.

Az **ötéves technikumban** érettségi és technikus szintű szakképzettség szerezhető, a **hároméves szakképző iskolában** a tanuló a képzés végén szakképzettséget szerez.

TECHNIKUM	SZAKKÉPZŐ ISKOLA
összesen 5 év	összesen 3 év
ágazat választás 2 évig majd ágazati alapvizsga	ágazat választás 1 évig majd ágazati alapvizsga
10. évfolyam után történik a szakmaválasztás	9. évfolyam után történik a szakmaválasztás
3 év szakmai képzés	2 év szakmai képzés
érettségi + technikusi vizsga	szakmai vizsga

¹ (MK 2019. évi 191. szám) – 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről

Átjárhatóság:

A közös alapozás átjárhatósági lehetőséget biztosít a szakképző iskola és a technikum között is.

- Azok, akik a szakképző iskola kilencedik évfolyama utáni ágazati alapvizsgát teljesítik, technikumban a kevesebb közismereti óraszámából fakadó különbség pótlásával tanulhatnak tovább az adott ágazatban.
- Ha a tanuló másik intézményben folytatja tanulmányait, átvétele az ágazati alapoktatás tekintetében nem köthető különbözeti vizsgához, ha az átvételre az ágazati vizsga letételét követő tanévben kerül sor.
- Ha a tanuló az általa teljesített ágazati alapvizsgának megfelelő ágazatban választ új szakmát, akkor nem kell új vizsgát tennie.
- Viszont, ha az újonnan választott szakma másik ágazathoz tartozik, az ágazati alapvizsgát újra le kell tenni.

DUÁLIS KÉPZÉS (SZAKKÉPZÉSI MUNKASZERZŐDÉS)

A duális képzés számtalan előnnyel jár. Ez a képzés forma, egy olyan középfokú szakképzési fajta, amely során az **intézményben**, illetve a **munkaerő-piaci szereplőknél, vállalatoknál, cégeknél** folyó szakmai oktatás párhuzamosan, egymást kiegészítve történik.

Duális képzésben a szakirányú oktatást biztosító vállalatnál a tanuló megszerzi a gyakorlatot, megismeri a vállalati kultúrát és versenyképes tudással és gyakorlattal lép a munkaerőpiacra a tanulmányait követően. Az adott szakterületen a legjobb szakemberektől tanulhatja jövődöbeli szakmája alapjait, vállalati környezetben.

A duális képzés emellett kifizetődő a vállalatok számára is, hisz a diákok bevonásával képesek lesznek releváns tudással rendelkező és már tapasztalt szakembert alkalmazni a későbbiekben. Sok esetben a duális képzésben részt vevő vállalat szívesebben foglalkoztatja azokat, akiket a duális képzési idő alatt már betanított az adott munkára. Az igazán jól teljesítő diákoknak szinte 100%-osan biztosított az álláslehetőségük egy ilyen cégnél.

Duális szakmai oktatásban életkortól függetlenül részt lehet venni.

A tanuló és a duális képzőhely között munkaviszony jön létre szakképzési munkaszerződés kötésével. A szakképzési munkaszerződés alapján a tanulót megillető munkabér összege – a tanuló és a duális képzőhely megállapodása alapján – **a tárgyév első napján érvényes kötelező legkisebb havi munkabér (minimálbér) legalább 60%-a**, de legfeljebb a minimálbérnek megfelelő összeg, amelynek megállapításánál figyelembe kell venni a tanuló szakmai felkészültségét, tanulmányi eredményeit is.

Szakképzési munkaszerződést elsőként a tanulmányaikat 2020. szeptemberben megkezdő tanulókkal köt a duális képzőhely, technikumban 2 év, szakképző iskolában 1 év ágazati alapoktatást követően (vagyis első alkalommal szakképző iskolában tanulók esetén a

2021/2022-es tanévben, technikumban tanulók esetében pedig a 2022/2023-as tanévtől lesz lehetőség szakképzési munkaszerződés keretében). Azok az érettségivel rendelkező tanulók, akik kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben vesznek részt a képzésben a 2020/2021 tanév második félévétől (**2021. február**) már köthetnek szakképzési munkaszerződést.

A tanulókkal már megkötött, hatályos tanulószerveződések nem alakulnak át munkaszerződéssé.

A tanulók a szakképzési munkaszerződés alapján munkavállalónak minősülnek, munkaviszonyt létesítenek a duális képzőhellyel és a fentiekben említett mértékű munkabért kapnak. A szakképzési munkaszerződés alanya munkavállalóként a 15. életévét betöltött tanuló is lehet. Szakképzési munkaszerződés a szakirányú oktatás kezdő napjával kezdődő hatállyal a szakirányú oktatás egészére kiterjedő **határozott időtartamra** köthető. A tanuló egyidejűleg csak egy szakképzési munkaszerződéssel rendelkezhet. A szakképzési munkaszerződést, annak módosítását és felmondását írásba kell foglalni, a munkaszerződés tartalmát a felek közös megegyezéssel módosíthatják. A munkaszerződést a duális képzőhely köteles feltölteni a regisztrációs és tanulmányi rendszerbe.

A szakképzési munkaszerződés megkötésével

- a tanuló
 - elfogadja a szakirányú oktatásban való részvétel feltételeit és
 - kötelezettséget vállal a duális képzőhely irányítása szerint a szakirányú oktatásban való részvételre,
- a duális képzőhely
 - vállalja a tanuló szakirányú oktatáson való foglalkoztatását és oktatását, továbbá
 - kötelezettséget vállal a törvényben meghatározott juttatások nyújtására.

A szakképzési munkaszerződés tartalmi elemei

A szakképzési munkaszerződésben meg kell határozni

- a duális képzőhely nevét, székhelyét, elérhetőségét, adószámát, statisztikai számjelét, cégjegyzékszámát vagy egyéni vállalkozó, egyéb szervezet nyilvántartási számát, törvényes képviselőjének családi és utónevét,
- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy természetes személyazonosító adatait, lakcímét, oktatási azonosító számát, elérhetőségét,
- annak a szakképző intézménynek a nevét, székhelyét, elérhetőségét, OM azonosítóját, képviselőjének nevét, amellyel a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy tanulói jogviszonyban, illetve felnőttképzési jogviszonyban áll,
- a szakirányú oktatás körébe tartozó munkafeladatokat, képzési program szerint
- a szakirányú oktatás időtartamát és helyét,
- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személyt e rendelet alapján megillető munkabér összegét.

Emellett

a duális képzőhely arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy a tanuló számára

- egészségvédelmi és munkavédelmi szempontból biztonságos munkahelyen
- szakirányú oktatásról gondoskodik,

és a tanuló arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy

- a duális képzőhely képzési rendjét megtartja, a képzésre vonatkozó utasításait végrehajtja,

- a szakmai ismereteket a képességeinek megfelelően elsajátítja,
- a biztonsági, egészségügyi és munkavédelmi előírásokat megtartja,
- nem tanúsít olyan magatartást, amellyel a duális képzőhelynek jogos gazdasági vagy egyéb érdekeit veszélyeztetné.

A szakképzési munkaszerződéshez módosultak a **társadalombiztosítási szabályok és a szociális hozzájárulási adó szabályai** is. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) részletes információt nyújtott 2020. januárjában az ezzel kapcsolatban alkalmazandó adó- és járulékszabályokról. A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 2020. január 1-jétől nem tartalmazza a tanuló szerződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló biztosítási kötelezettségére, a biztosítás szünetelésére, a járulékalapot képező jövedelemre vonatkozó szabályokat. Ennek az az oka, hogy a szakképző iskolai tanulmányokat folytató hallgató már a szakképzési munkaszerződés alapján válik biztosítottá az új rendelkezések alapján és járulékalapot képező jövedelemnek esetükben a szakképzési munkaszerződés alapján ténylegesen kifizetett pénzbeli juttatás minősül. A szakképzési törvény átmeneti előírása értelmében azonban a 2020. május 31-ét megelőzően létesített tanulói jogviszony és a tanulói jogviszonyból fakadó, vagy arra tekintettel jogszabály alapján a tanulót megillető, illetve terhelő jogok és köteleességek teljesítése tekintetében a régi szakképzési törvénynek, a szakképzési hozzájárulásról szóló törvénynek és más jogszabálynak a szakképzési törvény hatálybalépését megelőző napon hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni:

- tanuló tanulmányai befejezésére,
- a gyakorlati képzésben tanuló szerződéssel való részvételre,
- a szintvizsga és az érettségi vizsga megszervezésére és teljesítésére, valamint
- a tanuló juttatásaira.

A NAV tájékoztató kiemeli, hogy nem változik a tanuló szerződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló társadalombiztosítási státusza, azaz a tanuló szerződésen alapuló biztosítási kötelezettsége továbbra is fennáll és a járulékfizetési kötelezettségének alapja továbbra is a tanuló szerződés alapján ténylegesen kifizetett díjazás összege. A jövedelmet juttató kifizető a tanuló szerződés alapján kifizetett díjazással összefüggésben továbbra is terheli a szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettség.

DOBBANTÓ PROGRAM

A Dobbantó program az általános iskolát el nem végzőknek biztosítja az alapkompétencia fejlesztést, amelyet követően a műhelyiskolába lehet továbblépni, ahol részsakma szerezhető. Amennyiben a cél teljes szakma elsajátítása, a tanulmányok a szakképző iskolában folytatódhatnak, ahol beszámítják a részsakmaismereteket. Lehetőség még az orientációs évfolyam, amely a tervek szerint minden szakképzési centrumban elérhetővé válik majd. Ezekbe az osztályokba azokat a diákokat várják, akik megszerezték az általános iskolai bizonyítványukat, de nincs határozott elképzelésük arról, hogy hol folytassák tanulmányukat, vagy esetleg nehézségekkel küzdenek valamelyik területen.

A Dobbantó programban az a tanuló vehet részt, aki tizenhatodik életévét betöltötte és alapfokú végzettséggel nem rendelkezik. Egyéb, az általános iskolában elvégzett osztályok számára vagy a programban való részvétel felső korhatárára vonatkozó korlátozás nincsen. A képzés alapfokú végzettséget biztosít.

A programban egyénre szabott, gyakorlatias, csapatmunkára épülő fejlesztés történik, rugalmas rendben, új szemléletű értékeléssel. A 2020/2021-es tanévben Dobbantó programot indított szakképző intézmények listája a következő linken érhető el: https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/dobbanto_intezmenylistapdf-1592487002381.pdf

ÖSZTÖNDÍJ

Az első – Szakmajegyzék szerinti – szakma megszerzéséhez kapcsolódóan mindenkinek ösztöndíj jár, aki nappali rendszerű szakmai oktatásban tanulói jogviszonyban vesz részt. Az ösztöndíjat a duális képzésben munkabér váltja fel.

Az ösztöndíj alapjának a **tanév első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér (minimálbér)** (A 2020/2021-es tanévben 161.000 Ft) egyhavi összege tekintendő, az ösztöndíj havi összege ennek százalékában kerül meghatározásra. Az idei évben ez azt jelenti, hogy a technikumok 9-10. évfolyamán minden tanuló havi 8050 forint összegű, a szakképző iskola 9. évfolyamán havi 16.100 forint összegű ösztöndíjat kap. Technikumban a 11. évfolyammal, szakképző iskolában a 10. évfolyammal kezdődően a tanulók tanulmányi eredménytől függően akár havi 10.000 és 50.000 forint közötti összegben részesülhetnek, ha valamilyen okból duális képzésben nem vesznek részt.

Az előkészítő évfolyamon (nyelvi előkészítő, orientációs fejlesztésre irányuló előkészítő évfolyam, dobbantó program) járó ösztöndíj havonkénti összege az ösztöndíj alapjának – amely a tanév első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér egyhavi összegének megfelelő összeg – 5%-a. Ez az idei tanévben 8050 Ft-ot jelent.

Az ösztöndíj egy része pályakezdési juttatásként kerül kifizetésre, melyre akkor jogosult a tanuló, ha sikeresen befejezi a képzést és szakmát szerez. Ennek mértéke 150.000 forinttól 300.000 forintig terjedhet, a szakmai vizsga eredményétől függően.

Ösztöndíjak (és munkabér) a 2020/2021-es tanévben:

alap = 161.000 Ft (tanév első napján érvényes minimálbér)	TECHNIKUM (5 év)	SZAKKÉPZŐ ISKOLA (3 év)	
9. évfolyam	az alap 5%-a 8050 Ft	az alap 10%-a 16.100 Ft	
10. évfolyam	az alap 5%-a 8050 Ft	tanulmányi eredmény alapján:	duális képzésben:

11. évfolyam	tanulmányi eredmény alapján: 2,00-2,99 átlag = az alap 5%-a 8050 Ft 3,00-3,99 átlag = az alap 15%-a 24.150 Ft 4,00-4,49 átlag = az alap 25%-a 40.250 Ft 4,49 feletti átlag = az alap 35%-a 56.350 Ft	duális képzésben: munkabér: <u>tárgyév</u> első hónapjának első napján érvényes minimálbér 60%-100%-a	2,00-2,99 átlag = az alap 5%-a 8050 Ft 3,00-3,99 átlag = az alap 15%-a 24.150 Ft 4,00-4,49 átlag = az alap 25%-a 40.250 Ft 4,49 feletti átlag = az alap 35%-a 56.350 Ft	munkabér: <u>tárgyév</u> első hónapjának első napján érvényes minimálbér 60%-100%-a
12. évfolyam			-	-
13. évfolyam	4,49 feletti átlag = az alap 35%-a 56.350 Ft		-	-
rászorultsági támogatás	3,5 feletti átlag = az alap 20%-a 32.200 Ft		3,5 feletti átlag = az alap 20%-a 32.200 Ft	
pályakezdési juttatás	2,00-2,99 szakmai vizsga átlag = az alap 80%-a 128.800 Ft 3,00-3,99 szakmai vizsga átlag = az alap 110%-a 177.100 Ft 4,00-4,49 szakmai vizsga átlag = az alap 145%-a 233.450 Ft 4,49 feletti szakmai vizsga átlag = az alap 180%-a 289.800 Ft		2,00-2,99 szakmai vizsga átlag = az alap 80%-a 128.800 Ft 3,00-3,99 szakmai vizsga átlag = az alap 110%-a 177.100 Ft 4,00-4,49 szakmai vizsga átlag = az alap 145%-a 233.450 Ft 4,49 feletti szakmai vizsga átlag = az alap 180%-a 289.800 Ft	

SZAKKÉPESÍTÉS

A szakképzési rendszer másik halmazát a **szakmai képzés keretében megszerezhető szakképesítések** alkotják. Ezeket a képzéseket a szakképző intézmények vagy felnőttképzők is megszervezhetik.

A szakmai képzések, szakképesítések körét a korábbi OKJ-ben szereplő, a Szakmajegyzék szakmái közé be nem került szakképesítések egy része, a korábbi OKJ-ban szerepeltetett egyes szakképesítés-ráépülések, illetve a rövidebb ciklusú és speciális tartalmú képzések alkotják.

A szakképzés és felnőttképzés megújítása elengedhetlenné vált a munkaerő-piaci elvárások folyamatos változása és a gyors technológiai fejlődés miatt. Szükséges a gazdaság mindenkori igényeihez jobban alkalmazkodni képes szakképzés és felnőttképzés. Ezt a rugalmasságot szolgálja többek között, hogy a szakmai képzés keretében megszerezhető szakképesítések köre nem került jogszabályban rögzítésre.

A szakmai képzés eredményes elvégzéséről a képzésben résztvevő tanúsítványt szerez, amely előfeltétele a képzőtől független, akkreditált vizsgaközpontban teljesíthető képesítő vizsgának. A képesítő vizsga sikeres teljesítése esetén a vizsgázó államilag elismert, szakképesítést tanúsító képesítő bizonyítványt szerez (ld. A szakképzési rendszert összefoglaló táblázat).

Szakmai képzés a megszerezhető szakképesítés kimeneti követelményeit tartalmazó, a szakképzésért felelős miniszter által nyilvántartásba vett programkövetelmény alapján indítható,

programkövetelményre, annak módosítására és törlésére pedig bárki javaslatot tehet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szkr.) 17. § (1) bekezdése alapján.

A szakképesítések hivatalos, teljes listája részletes leírással és programkövetelménnyel megtalálható és letölthető a <https://szakkesites.ikk.hu/> oldalon.

FELNŐTTKÉPZÉS

2020. szeptember 1-jén indult a **megújult felnőttképzési rendszer**.

A felnőttképzés jogi hátterét

- az új, felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Fktv.),
- a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Fktv. vhr.),
- a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Szkt.) és
- a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szkr.)

adja.

A felnőttképzési törvény hatálya már kiterjed a szervezett célirányos kompetenciakialakításra és kompetencia-fejlesztésre irányuló, szervezeten megvalósuló oktatásra és képzésre. A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvényt a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CLXVIII. törvény és a felsőoktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi CXLVIII. törvény módosította decemberben.

Szakképző intézményeken kívül részzakmára felkészítő szakmai oktatás és szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folytatható felnőttképzés keretei között.

A munkaerőpiaci felnőttképzésben elválik az oktatás és a vizsgáztatás. Korábban az iskolák is megszervezhették a vizsgákat, és a tanulók a megszokott környezetükben adhattak számot a tudásukról, a jövőben a felnőttképzők csak tanúsítványt állíthatnak ki, a szakképesítést igazoló bizonyítvány megszerzéséhez akkreditált vizsgaközpontban kell majd vizsgázni. A képesítő vizsga sikeres teljesítése esetén a tanulók államilag elismert, szakképesítést tanúsító képesítő bizonyítványt szereznek.

A felnőttképzők 2020. december 31-ig még elindíthatták a régi rendszer szerinti OKJ-s képzéseiket.

A 2021. januártól hatályos módosítás egyértelműsíti, de tartalmában nem változtatja meg a törvény hatályát. A módosítás értelmében a felnőttképzési tevékenység akkor tartozik a törvény hatálya alá, ha azt a felnőttképző

- üzletszerű gazdasági tevékenység keretében,
- – a belső képzés kivételével – ingyenesen és a képzésben részt vevő személyekről a felnőttképző által e törvénnyel összhangban, egyedi azonosításra és annak ellenőrizhetőségére alkalmas módon, bármilyen formában vezetett nyilvántartás mellett, vagy

- belső képzésként folytatja.

A módosítás kifejti az üzletszerű gazdaságig tevékenység és a **belső képzés** fogalmát is. Utóbbi kiemelt kérdés volt, hisz az ilyen képzések nagy számban vannak, akár a fél órától egészen több tíz vagy száz órát is meghaladó képzésekig. Ezért a jogalkotó megadott egy alsó időkorlátot, csak az összesen **hat óra időtartamot meghaladó belső képzéseket kell a hatóságnak bejelenteni.**

A munka- és tűzvédelmi oktatás, amelyet a munkáltatónak törvény alapján kell a munkavállalóinak biztosítania, kikerült a felnőttképzési törvény hatálya alól, így bejelentési kötelezettség ebben az esetben nincs.

A rendelkezések csökkentik az adatszolgáltatással érintett – elsősorban személyes – adatok körét, így például megszűnik a képzésben részt vevő személy nemére, lakcímére és adóazonosító jelére vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség. Ezzel egyidejűleg bevezetésre került egy úgynevezett oktatási azonosító, ami a természetes személyazonosító adatokból képződik és a pályakövetést, illetve a tanulási élettörténet bemutatását szolgálja, amelyről a felnőttképzőnek tájékoztatni kell a képzésben részt vevő személyt, ha ilyenekkel még nem rendelkezik.

A felnőttképzési rendszer 2021. évi szabályváltozásairól további részletek a <https://kormany.hu/dokumentumtar/afelnottkepzesi-rendszer-szabalyvaltozasai-2021-januar-1-jevel> oldalon olvashatóak.

Az ingyenesség, a rugalmasság, rövidebb képzési idő, és a már megszerzett szakmai tapasztalat beszámíthatósága mind hozzájárulhatnak, hogy a szakképzés a felnőttek számára is vonzóvá legyen. Az új szakképzési rendszer nagyobb rugalmasságot és átjárhatóságot biztosít a munkaerőpiacról az iskolarendszerbe, így felnőttként is lehetőség van két szakma és egy szakképesítés ingyenes megszerzésére. Erre kizárólag iskolai rendszerű szakképzésben van lehetőség, ez azonban nem azt jelenti, hogy a felnőtteknek vissza kellene ülni az iskolapadba.

FELNŐTTKÉPZŐK IS VÉGEZHETIK		
RÉSZSZAKMA OKTATÁSA (szakmai oktatás)	SZAKKÉPESÍTÉS (szakmai képzés)	EGYÉB KÉPZÉS (minden egyéb oktatás és képzés, amely az Fktv. hatálya alá tartozik.)
engedély alapján	engedély alapján	bejelentés alapján vagy Fktv. alapján támogatott képzések esetén engedély alapján
államilag elismert, alapfokú végzettség és szakképesítés	államilag elismert, önálló végzettségi szintet nem biztosító és szakképesítés	önálló végzettségi szint és szakképzettség, szakképesítés <u>nem szerezhető</u>
akkreditált vizsgaközpont	akkreditált vizsgaközpont	-

Felnőttek szakmaszerzési lehetőségei

Szakmai oktatásba való belépésre bármilyen életkorban lehetőség van. Aki 25 év felett iratkozik be, annak a szakmai oktatása felnőttképzési jogviszonyban történik.

A szakmai oktatás a felnőttek esetében általában nem nappali rendszerű, rugalmas képzési formában, csökkentett időtartamban történik. Az egyes szakmai oktatások időtartamát a Szakmajegyzék határozza meg. A képzési idő akár negyedére is csökkenhet, figyelembe véve a korábbi tanulmányokat, előzetesen megszerzett tudásukat, vagy hasonló munkakörben megszerzett szakmai tapasztalatukat. Felnőttek esetében akár e-learninges elsajátítás is lehetséges. Az óraszám legfeljebb a nappali rendszerű szakmai oktatás óraszámának 40%-áig csökkenthető, a beszámításról a szakképző intézmény vezetője dönt. Amennyiben az adott területen dolgozik az oktatásban részt vevő, az őt foglalkoztató vállalat is részt vehet a képzésben, attól függetlenül, hogy egyébként duális képzőhelyként működik-e.

Ösztöndíj

A felnőttképzésben részt vevő személy az általa megkötött felnőttképzési szerződéshez kapcsolódóan

- képzési hitelt, illetve
- ösztöndíjat

vehet igénybe.

A felnőttképző

a) az Fktv. 2/A. § (2)² bekezdése szerinti, legalább 50 óra képzési időt elérő képzéshez vagy

b) nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzéshez

kapcsolódóan fizethet ösztöndíjat a képzésben részt vevő személynek, ha képzési hitelre nem jogosult, vagy képzési hitelt nem igényelt. A képzésben részt vevő személy a képzés befejezésének napjáig, de legfeljebb a képzés megkezdését követő két évig jogosult ösztöndíjra. Nem nyújtható ösztöndíj az olyan képzéshez kapcsolódóan, amelyet a képzésben részt vevő személy munkaerőpiaci képzésként végez, vagy amelyre tekintettel a képzésben részt vevő személy foglalkoztatást elősegítő támogatásban részesül.

Az ösztöndíj legfeljebb a felnőttképzési szerződés megkötésének napján érvényes, a legalább középfokú iskolai végzettséget vagy középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállaló részére alapbérként megállapított garantált bérminimum hetvenöt százalékanak, a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzés esetében kéthavi összegének megfelelő havonkénti mértékben nyújtható.

A képzésben részt vevő személy az ösztöndíj teljes összegét köteles a felnőttképző számára visszafizetni, ha a képzést nem fejezi be, vagy szakmai képzés esetén nem szerez szakképesítést.

² Ha a felnőttképző

- a) a szakképzésről szóló törvény szerinti szakmai képzést vagy - nem szakképző intézményként - részsakmára felkészítő szakmai oktatást vagy
- b) - a belső képzés és jogszabály alapján szervezett oktatás és képzés kivételével - részben vagy egészben az államháztartás terhére nyújtott költségvetési támogatásból vagy európai uniós forrásból megvalósuló oktatást vagy képzést

szervez, e felnőttképzési tevékenységét a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti engedély alapján végezheti.

SZAKMAI- ÉS VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

SZAKMAI OKTATÁS – Képzési és kimeneti követelmények, programtervek (KKK, PT)

A Szakmai és vizsgakövetelmények rendszere 2020-tól átalakult. A korszerű szakmai kompetenciák elsajátításának fontos állomása a 175 szakmához tartozó Képzési és Kimeneti Követelményeinek és a Programterveknek az új szemléletű meghatározása, amelyek a szakmájukat kiválóan ismerő szakértők segítségével készültek el. Az anyagokat az ágazatért felelős minisztériumok és az Ágazati Készségtanácsok (ÁKT) munkájában részt vevő gazdasági szereplők is véleményezték, így a követelmények korszerűek, szakmailag megalapozottak és a gazdaság igényeit is tükrözik.

KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

Az Innovatív Képzéstámogató Központ honlapján (<https://ikk.hu>) a **Képzési és Kimeneti Követelmények** ágazati bontásban megtalálhatóak. A Képzési és Kimeneti Követelmények tartalmát a szakképzés rendszerének átalakításához kapcsolódóan a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet (továbbiakban és röviden: Szkr.) 12. §-a határozza meg.

A Képzési és Kimeneti Követelmények az alábbiak szerint épülnek fel:

- A szakma munkaterületének leírása;
- A szakma képesség deskriptorainak megfogalmazása;
- Az ágazati alapoktatás munkaterületének leírása;
- Az ágazati alapoktatás tanulási eredményeinek megfogalmazása;
- Az ágazati alapoktatás vizsgakövetelményeinek megfogalmazása;
- Az ágazati alapoktatás, alapvizsga tárgyi feltételeinek definiálása;
- A szakma teljes tanulási eredményeinek kidolgozása;
- A szakmairányok teljes tanulási eredményeinek kidolgozása:
 1. A szakmairányok közös követelményeinek meghatározása;
 2. A szakmairányok speciális követelményeinek meghatározása;
- A szakma/szakmairány szakmai vizsga követelményeinek meghatározása;
- A szakmai vizsgához szükséges humán és tárgyi feltételek meghatározása;
- A részsakmák követelményeinek meghatározása.

PROGRAMTERV

Az Szkr. 13. § alapján a **Programterveket** a Képzési és Kimeneti Követelmények alapján kell kidolgozni.

A szakképző intézményekben a nevelő és oktató munka

- a) a szakképzésben kötelezően alkalmazandó programterv és
- b) a programterv alapján kidolgozott szakmai program szerint folyik.

A Programtervet a Képzési és Kimeneti Követelmények alapján – a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével – a szakképzésért felelős miniszter dolgozza ki.

A Programtantervek tartalmát az Szkr. 13. § (2) bekezdése határozza meg.

A Programtantervek az alábbiak szerint épülnek fel:

- A szakma alapadatai;
- A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként;
- A tanulási területek részletes szakmai tartalmának leírása;
- A részszakmák ajánlott szakmai tartalma.

A Képzési és Kimeneti Követelmények tartalma, vizsgaleírása, valamint a Programtantervek adnak alapot mind a szakképző intézményeknek, mind a duális képzésben résztvevő gazdálkodó szervezeteknek saját **szakmai programjuk, képzési programjuk** kidolgozásához.

A <https://szakkepzes.ikk.hu/kkk-ptt> oldalon ágazati bontásban találhatóak meg a Képzési és Kimeneti Követelmények és a Programtervek.

SAKMAI KÉPZÉS – Programkövetelmények (PK)

Szakmai képzés a megszerezhető szakképesítés kimeneti követelményeit tartalmazó, a szakképzésért felelős miniszter által nyilvántartásba vett **Programkövetelmény** alapján indítható.

A Programkövetelmények a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet (továbbiakban és röviden: Szkr.) szerint tartalmazzák

- a Programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés tartalmi (kimeneti) követelményeit, és
- a szakmai képzéshez kapcsolódó – a szakmai képzéstől elváló és függetlenül szervezett - képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírását.

Az anyagokat az ágazatért felelős minisztériumok és az Ágazati Készségtanácsok munkájában részt vevő gazdasági szereplők is véleményezték, így szakmailag megalapozott anyagok készültek el.

Kivételt képeznek ez alól az ún. szabályozott tevékenységhez kapcsolódó szakmai képzések, azaz ha jogszabály valamely munkakör betöltését szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéshez köti, amelyek esetében a programkövetelmény az Szkr. 17. § (3) bekezdése értelmében a szakképesítés ágazatáért felelős miniszter által meghatározott tartalommal kerül nyilvántartásba vételre.

Az Szkr. 19. § alapján a szakképzésért felelős miniszter minden év november utolsó napjáig felülvizsgálja a nyilvántartásban szereplő programkövetelményeket.

A Programkövetelmények részletes tartalmát az Szkr. 16. §-a határozza meg, amely szerint a programkövetelmények tartalmazzák:

- a szakmai képzés megnevezését és a képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti olyan kódját, amelybe a szakmai képzés besorolható, valamint a szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítésnek az Európai Képesítési Keretrendszer, a Magyar Képesítési Keretrendszer és a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerinti szintjének meghatározására vonatkozó megjelölését,

- a szakmai képzés megkezdéséhez szükséges iskolai és szakmai előképzettséget, egészségügyi alkalmassági követelményt és gyakorlatot,
- a szakmai képzés elvégzéséhez szükséges minimális és maximális foglalkozások számát,
- a képesítő vizsga követelményeinek leírását és a megszervezéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, valamint
- a szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb tevékenység vagy munkaterület rövid leírását.

A Programkövetelmények tartalma, vizsgaleírása biztos alapot ad a szakképző intézményeknek, a felnőttképzőknek saját **képzési programjuk** kidolgozásához.

A Programkövetelmények a <https://szakkesites.ikk.hu/> oldalon találhatóak meg.